

LUNDS
UNIVERSITET

Sociologistudenters Yrkesmedvetenhet och Spelregler

- En kvalitativ undersökning om behovet av karriärstöd

Författare: Leonora V Kurti

Kandidatuppsats: SOCK01, 15hp

Vårterminen 2013

Handledare: Eva Fasth

ABSTRACT

Author: Leonora V Kurti

Title: Professional-awareness and Field rules among Sociology students – a qualitative study on the need for career guidance

Bachelor thesis: SOCK01, 15 hp

Tutor: Eva Fasth

Sociology institution: Spring-term 2013

The faculty of Social Science in Lund lacks career activities that guide their students on questions concerning work-related issues. This thesis investigates how sociology students in Lund are affected by the absence of career-guidance. The empirical ground work is based on five interviews with three sociology students, the study adviser from the Sociological institution and the labor-market co-ordinator from the student union of Social Science in Lund. The students are young, have little work experience and at the end of an education whose priorities lie solely on academic qualification. Results show that the sociology students' affective and cognitive vocational awareness is constrained due to the lack of instrumental information on labour market prospects for sociologists.

Aaron Antonovskys work concerning the relationship between health and internal “sense of coherence” has been very vital to this thesis. His work and perspectives on the basic components that pander health and sense of coherence has led me to conclude that the lack of career guidance on the faculty of Social Science in Lund has a negative effect on the interviewees' personal goals and forthcoming interest in sociology. Moreover, Pierre Bourdieus' field theory on habitus and the “social game” has also been a virtue for this thesis in order to locate the potential reasons for the lack of vocational awareness among the participating sociology students.

Keywords: Sociology students, career-guidance, KASAM, field rules

FÖRORD

Jag vill tacka mina intervjupersoner som har gjort den här uppsatsen möjlig, jag uppskattar att ni avsatte en del av er tid för att delta. Tack till min handledare Eva Fasth som gav mig feedback under arbetsprocessen. Jag vill även ta tillfället i akt och tacka mina föräldrar som alltid lyckades motivera mig, mina fyra fantastiska bröder som på nätterna borrhade och slipade husets väggar för att hindra mig från att somna när jag studerade, mina tre tokiga systrar som alltid fick mig att skratta och mina elva entusiastiska syskonbarn som varje dag sprang iväg med mina viktigaste böcker för att påminna mig om att motion är bra för sinnet. Avslutningsvis vill jag även tacka "Paris" för hans ovillkorliga stöd, lojalitet och inspirerande pep-talk.

ABSTRACT	1
INLEDNING	1
SYFTE & FRÅGESTÄLLNING	2
DISPOSITION	2
TIDIGARE FORSKNING OCH BAKGRUND	3
TEORI	5
KÄNSLAN AV SAMMANHANG	5
HABITUS, FÄLTET, SPELREGLERNA	6
METOD	9
INTERVJU SOM METOD	9
URVAL	10
INSAMLAT MATERIAL & TILLVÄGAGÅNGSMETOD	11
FÖRFÖRSTÅELSE & ETISKA ÖVERVÄGANDEN	12
ANALYSMETOD	13
PRESENTATION AV INTERVJUPERSONER & INFORMANTER	13
RESULTAT OCH ANALYS	13
AFFEKTIV YRKESMEDVETENHET	14
KOGNITIV YRKESMEDVETENHET	16
INSTRUMENTELL YRKESMEDVETENHET	19
INFORMANTERNA	22
DISKUSSION OCH SLUTSATSER	25
FRAMTIDA FORSKNING	27
REFERENSER	28
BILAGA 1. INTERVJUGUIDE - SOCIOLOGISTUDENTERNA	30

SYFTET OCH MÅLET MED VALET AV STUDIER	30
YRKESMEDVETENHET	30
KARRIÄRSTÖD	30
<u>BILAGA 2. INTERVJUGUIDE – STUDIEVÄGLEDARE</u>	<u>31</u>
<u>BILAGA 3 INTERVJUGUIDE – ARBETSMARKNADSKOORDINATOR</u>	<u>32</u>

INLEDNING

Den ekonomiska krisens utbrott 2008 har resulterat i att den ökade ungdomsarbetslösheten fått mycket uppmärksamhet i media. Det finns många olika infallsvinklar från vilka man kan välja att förstå varför ungdomsarbetslösheten kvarstår idag och det är finns många förslag på vilka sätt man ska lösa problemet. En del partier menar att trycket borde lättas genom att sänka arbetsgivaravgiften för unga, andra menar att lönerna ska sänkas och det finns även de som vill ”slå två flugor i en smäll” genom att hämta arbetstimmar från de äldre som ändå sliter ut sig innan det blir dags för pension.

I vår samtid kräver många yrken en tydligt dokumenterad och erkänd kvalifikation. Ett nytt arbete kräver en sammanställning av ett CV som förklarar 1) vår kapacitet till att arbeta, 2) den logiska relationen mellan våra tidigare erfarenheter och det jobb vi nu söker samt 3) att minst en erkänd person kan bekräfta vår kvalifikation.¹ För många unga, som inte fick möjligheten att förvärva ett arbete, blev vidareutbildning därför ett sätt att sysselsätta sig. Året 2009 slogs ett rekordhøgt antal i högskolenyborjare.² Utbildning under en kristid lättar alltså inte bara på det mediala trycket mot regeringspartierna utan fungerar även som ett verktyg för samhällsmedborgare att rusta upp sig med under ökad konkurrerens.

Det är dock vilseledande att enbart framstå kvalifikationer som avgörande för kampen om arbete. Det är viktigt att inte förbise de sociala spelreglerna. Många CV-konsulter och företag menar att även presentationen är av stor vikt. Den arbetssökande ska ha förvärvat lämpliga kunskaperna för ett yrke och kunna förmedla dem på ett eftersträvansvärt sätt. För att ”sticka ut” rekommenderas att den arbetssökande framhäver attraktiva egenskaper som exempelvis självförtroende, kreativitet och stolthet för sina kunskaper och erfarenheter³.

Hur hanterar utbildningsinstitutioner det samhällsproblem vi står inför idag? På Lunds universitet erbjuder fem av fakulteten erbjuder skräddarsydd karriärvägledning för studenterna inom respektive institution. Samhällsvetenskapliga fakulteten är dock inte en av dem.⁴ All handledning omfattar hur samhällsvetare kan hantera studentlivet men det finns ingen verksamhet som förklarar hur studenterna kan integrera sig till arbetsmarknaden, vilka arbeten de kan relatera till sin utbildning eller vilka yrken som är möjliga att söka till. På

---

¹ <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssookande/CV-och-ansokan/Tips-och-rad/CV-meritforteckning.html>

² <http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2010/Oktober/Hogre-utbildning-en-bra-investering/>

³ <http://campus.se/Karriartips/CV-och-Personligt-brev>

⁴ <http://www.lu.se/studera/livet-som-student/service-och-stod/karriar>

arbetsförmedlingens yrkeskompass tituleras inte yrkestjänster som motsvarar flera samhällsteoretiska utbildningar, som exempelvis sociologi. Den konkreta vetenskapen sociologistudenter kan trygga sig med är att de i framtiden kan arbeta som forskare. I relation till antalet utexaminerade varje år innebär det väldigt hög konkurrens för väldigt få forskartjänster.

SYFTE & FRÅGESTÄLLNING

Syftet med uppsatsen är att, med hjälp av kvalitativ metod och sociologisk litteratur, undersöka hur sociologistudenter med kandidatutbildning påverkas av frånvaron av karriärvägledning och huruvida Sociologiska institutionen i Lund förmedlar insikter om hur studenterna kan utnyttja sociologiska kunskaper på arbetsmarknaden.

Uppsatsens primära forskningsfråga lyder därför på följande vis:

- Hur påverkas sociologistudenter från Lunds universitet av frånvaron av karriärvägledning?

En viktig avgränsning för uppsatsens frågeställning har varit att studera de sociologistudenter som befinner sig i slutet på kandidatutbildningen för att fånga det sociala rummet mellan studieliv och arbetsliv. Min tes är att nya kriser uppstår i övergångsfasen. Det upplyser om eventuella sprickor i samhällshjulet som påverkar de berörda. Mer specifikt, bidrar intervjupersonernas erfarenheter med information som är nödvändig för att bli en stark aktör under en period av ökad arbetslöshet.

DISPOSITION

Uppsatsens första kapitel förklarar arbetets syfte och frågeställningen. I kapitel två uppmärksammas det arbete som råder för att stärka relationen mellan utbildning och arbetsmarknad utifrån olika aktörsperspektiv. Kapitel tre består av en redogörelse för två sociologiska teorier som användes som utgångspunkt i analysen. I kapitel fyra presenteras valet av metod och de moment arbetet kräver för att fullföljas. I kapitel fem presenteras resultatet och analysen. Det teoretiska ramverket tillämpas i analysen i syfte att skapa ett systematiskt sammanhang mellan intervjupersonerna, utbildningsinstitutionen och arbetsmarknaden. Kapitel sex består av en diskussion och de slutsatser jag har dragit utifrån det insamlade materialet.

TIDIGARE FORSKNING OCH BAKGRUND

Karl Brenkes, forskare vid ekonomiska institutionen i Berlin, undersökning om arbetslösheten i Europa visar att ungdomar påverkas av arbetslösheten i större utsträckning än vuxna. Även unga med högre utbildning löper större risk än vuxna för att bli arbetslösa. Brenkes statistiska data visar att de länder som främjar yrkesförberedande utbildningar har lägre ungdomsarbetslöshet än de länder vars prioriteringar enbart ligger på akademisk kvalifikation. Sverige är ett av de länder vars ungdomsarbetslöshet är hög och vars arbetsmarknad har en tuffare inställning mot ungdomar, i jämförelse med vuxna.⁵

Frågan om anställbarhet har bedrivits på nationell såväl som internationell nivå. Samtliga utbildningsministrar från medlemsländerna i EU och EFTA-länderna har undertecknat Bolognadeklarationen, som syftar till att främja utveckling som stimulerar studenters mobilitet mellan europeiska utbildningssystem och arbetsmarknad samt främja anställningsbarhet. Vid mötet år 2009 var utbildningsministrarna enade om att högre utbildning är ett samhälleligt ansvar och att arbetet mot det gemensamma målet resulterade i framsteg. De antog därför ett nytt framtida mål till år 2020. Det nya målet formulerade fortsatt utvecklingsarbete för bland annat studenters mobilitet och att högre utbildningar även ska förse studenter med kunskaper som även är användbara på arbetsmarknaden.⁶

Det svenska regeringskansliet förklarar att målet för högskoleutbildning är att kunna tillgodose studenter med; kunskaper och färdigheter inom respektive ämne, självständig förmåga till kritisk bedömning och problemlösning, kunna följa kunskapsutvecklingen och beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Regeringskansliet anser att högre utbildning har en viktig och central roll i samhället eftersom det har en stark relation till sysselsättning, tillväxt och framtida välstånd.⁷

Det finns inte mycket tidigare forskning som studerar sociologer på arbetsmarknaden. Vjollca Jasharaj och Malin Hedroy genomförde år 2003 en kvalitativ undersökning som syftade till att undersöka var sociologer hamnar efter examen. Varken författarna eller flera av intervjupersonerna visste vilka jobb sociologer kunde förvärva. I uppsatsen diskuteras därför sociologisk profession utifrån sociologiska perspektiv. Jasharaj och Hedroys studie resulterade i att, utifrån professionsforskaren Inga Hellbergs definition, konkludera att

---

⁵ Brenke K, *Unemployment in Europe: Young People Much Harder Effected than Adults*, 2012:15,23

⁶ <http://www.programkontoret.se/sv/Internationalisering/Internationalisering-inom-hogre-utbildning/Bolognaprocessen/>

⁷ <http://www.regeringen.se/sb/d/1895>

sociologin inte är en profession till följd av två aspekter; 1) avsaknaden av yrkesmonopol samt 2) att det inte finns en given yrkestitel.⁸

I slutet på 60-talet prioriterade Sveriges sociologförbund både vetenskaplig utveckling och praktiskt tillämpad sociologi. För de sociologistudenter som inte valde att sysselsätta sig med akademiskforskning fanns möjligheten att bli *auktoriserad utredningssociolog*. Lunds Universitet anpassade de sociologiska studierna till arbetsmarknaden genom att utforma en grundexamen som bestod av minst tre betyg i sociologi och ett i statistik. Utöver detta skulle sociologistudenterna under sex månaders period yrkesförberedas i form av handledd praktik. Ett annat krav var att studenterna skulle och vara medlemmar i Sveriges sociologförbund. Auktorisationen av utredningssociolog bar med sig tre syften:

- Skapa riktlinjer för utbildningen av dem som praktiskt ville utöva tillämpad sociologi.
- Skapa "varudeklaration" för möjliga arbetsgivare.
- Ge förbundet bättre utgångspunkter för att förbättra utbildning och arbetsmarknad för tillämpad sociologi.

Det var dock ytterst få som ansökte auktorisationen och Sveriges sociologförbund uppfattade att intresset för det här arbetet inte längre fanns. Det var fram till början av 80-talet fortfarande möjligt att bli auktoriserad utredningssociolog. Idag arbetar inte förbundet med praktiskt tillämpad sociologi, istället kanaliseras all fokus på utveckling av den vetenskapliga verksamheten.⁹

Lunds Universitet arbetar i samma yrkesfrämjande linje som Bologna-processen, det svenska regeringskansliet och arbetsmarknaden. Det märks genom att universitetet erbjuder studenterna karriärstöd. Men eftersom Samhällsvetenskapliga fakulteten inte erbjuder karriärvägledning utsattes en arbetsmarknadskoordinator på Samhällsvetarkåren år 2012. Kårens syfte är att i framtiden stärka relationen mellan samhällsvetare och arbetsmarknaden. Arbetsmarknadskoordinatören har tillsammans med en arbetsgrupp anordnat ett event där flera etablerade samhällsvetare från arbetsmarknaden bjöds in syfte att inspirera studenternas framtidsutsikter.¹⁰

---

⁸ Jasharaj V & Hedroy M, *Vart hamnade sociologerna – specialister eller generalister på arbetsmarknaden?* 2003:43, förord

⁹ <http://sociologforbundet.se.preview.bifero.se/modx-2.1.3-pl/index.php?id=18>

¹⁰ Personlig kommunikation, arbetsmarknadskoordinator, 30 maj, 2013

Svenskt näringsliv är en arbetsgivarorganisation och en maktfaktor akademiska utbildningar inte kan förbise eftersom studenter som slutför sin utbildning, och inte förvärvar en forskarposition, övergår till arbetsmarknaden. Deras högskolekvalitetsundersökning förklarar att varannan student upplever en bristfällig kontakt med arbetsmarknaden.¹¹ Dessutom visar statistiken från högskolekvalitetsundersökningen år 2012 att sociologisk grundutbildning från Lunds universitet resulterat i att 48 % av sociologistudenter med examen förvärvar kvalificerat arbete inom 7-12 månader.¹²

TEORI

I följande kapitel beskrivs två sociologiska teorier som används för att analysera det insamlade materialet. Aaron Antonovsky betonar tre grundläggande delkomponenter som ger upphov till känslan av sammanhang, hans verk bidrar till en ökad förståelse för vilka omständigheter som påverkar människans framförhållning till förändringar. Medan Pierre Bourdieus fältteori – relationen mellan det sociala rummets strukturer och dess inverkan på den enskilde agentens praktik – används för att förstå vilken inverkan Sociologiska institutionen verksamhet har på sociologistudenternas yrkesmedvetande.

KÄNSLAN AV SAMMANHANG

Aaron Antonovskys har genomfört en studie om livets fysiska, psykiska och sociala påfrestningar och dess följder bland kvinnor från olika etniska grupper i Israel och försökt kartlägga varför en del människor lyckas hantera stressorer och upprätthålla god hälsa medan andra, med samma erfarenheter, upplever ohälsa.¹³ Antonovsky valde att förbise den patogena infallsvinkeln på sjukdomar och upptäckte att människor pendlar mellan tillstånden hälsa och ohälsa genom sociala strategier. Intervjupersonernas livsberättelser kunde kategoriseras till tre återkommande och grundläggande *generella motståndsresurser (GMR)* som gjorde påfrestningar överkomliga; begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet.¹⁴

De tre faktorerna gav upphov till upplevelsen och *känslan av sammanhang (KASAM)* som bidrog till upprätthållandet av hälsa och ökad motståndskraft till ohälsa. Antonovskys insamlade material resulterade till en ny insikt om hur mänskligt samspel påverkar kognitiva processer:

---

¹¹ http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00031/H_gskolekvalitet_201_31217a.pdf

¹² http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00021/Andel_som_f_tt_kvali_21693a.pdf

¹³ Antonovsky A, *Hälsans mysterium*, 2005:9

¹⁴ Ibid:16,19,47

Känslan av sammanhang är en global hållning som uttrycker i vilken utsträckning man har en genomträngande och varaktig men dynamisk känsla av tillit till att 1) de stimuli som härrör från ens inre och yttre värld under livets gång är strukturerade, förutsägbara och begripliga, 2) de resurser som krävs för att man skall kunna möta de krav som dessa stimuli ställer på en finns tillgängliga, och 3) dessa krav är utmaningar, värda investering och engagemang.¹⁵

Med uttrycket ”global hållning” hänvisar Antonovsky till det kognitiva förhållningssättet.¹⁶ En person med hög begriplighet ser en tydlig struktur i livets utmaningar och upplever att händelser och dess följder är förnuftmässigt förutsägbara och gripbara. Utmaningarna upplevs som hanterbara när personen i fråga lyckas se att det finns tillgängliga resurser till sitt förfogande. Stark KASAM resulterar i ett förhållningssätt som förklarar utmaningar meningsfulla och värda att investera engagemang.¹⁷

De tre komponenterna är alltså intimt kopplade till varandra eftersom de påverkar varandra. En person som upplever att hanterbarheten för en utmaning är låg riskerar att bli omotiverad och uppleva erfarenheten plågsamt. När meningsfullheten istället är hög ökar motivationen och mycket tid investeras för att hitta de resurser som krävs för att anta utmaningar även om de är plågsamma. Begriplighet har också en stark påverkan på KASAM, eftersom dålig information om framtida händelser upplevs som kaotiska och tenderar att även upplevas som ohanterliga.¹⁸ Begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet kan även översättas till termer av kognitiva, instrumentella samt affektiva reaktioner till stimulus.¹⁹ Positivt eller negativt förhållningssätt till livets utmaningar och erfarenheter är alltså beroende av variationen av komponenternas konstellationer. För en stark KASAM förutsätter alltså att subjektets framtida hinder och förändringar är begripliga (kognitivt förutsägbara), hanterbara (instrumentell tillgänglighet) och meningsfulla (affektivt värde) till den grad som man rimligen kan förvänta sig av situationen.

HABITUS, FÄLTET, SPELREGLERNA

Pierre Bourdieus samtliga verk har till mestadels handlat om att utveckla det dialektiska förhållandet mellan struktur och subjekt. Han har motstridit sig strukturalistiska teorier som

---

¹⁵ Antonovsky A, 2005:46

¹⁶ Ibid:111

¹⁷ Ibid:46

¹⁸ Ibid:44 ff.

¹⁹ Antonovsky A, 2005:113

förminskar den enskilda agentens aktörskap. Det har för honom därför varit viktigt att bidra till handlingsteori och betona subjektets praktik för att undvika abstrakt förhållningsätt mellan struktur och subjekt. Bourdieu utvecklade därför tre nyckelbegrepp; habitus, fältet och spelreglerna som gjorde det möjligt att kartlägga hur det dialektiska förhållandet mellan subjekt och struktur tog form.

Habitus kan beskrivas som de beteendescheman subjektet utvecklat under dess individuella historia. Summan av de förvärvade erfarenheterna och intrycken resulterar i specifika kognitiva system och internaliseringsprocesser formade utifrån en position i ett disponerat fält. Habitus är grunden till subjektets specifika former av praktik och i enkelt uttryckt kan det representera subjektets livsstil.²⁰ Ett *fält* är det sociala ”rum” vars disposition formar och påverkar subjektet. Bourdieus begreppsanvändning av det sociala rummet är symboliskt och definieras av dess tillskrivna värde. Det hänvisar till det sociala spelutrymmet vars dragningskraft utgörs av kampen för kapitalackumulation. Kapitalackumulationen för samman olika habitus eftersom subjekten gemensamt har tillskrivit det dess värde.²¹ Fältet i sin tur påverkas av subjekten och dess habitus genom dess förmåga att klassificera och värdera praktiker.²²

När Bourdieu talar om kapital hänvisar han inte enbart till den ekonomiska resursackumulationen och dess spelregler utan även kulturellt, socialt och symboliskt kapital. Med kulturellt kapital omfattas språkbruk, utbildning och en känsla för fältets disposition, socialt kapital är det sociala kontaktnät som bidrar till att subjektet upprätthåller eller ökar sin position inom fältet och symboliskt kapital är i princip ett samlingsbegrepp för variationen av kapitalets erkända form och värde. Det tillskrivna kapitalets värde varierar beroende på fältet och ofta interpolerar med andra fält.²³

Den akademiska sfären är ett typexempel på ett fält, utbildningsfältets disposition består och upprätthålls av studenter, doktorander och professorer som värdesätter kunskap. De förvärvar därför kunskapskapital och därigenom positionerar sig antingen inom institutionens verksamhet, den offentliga- eller privata sektorn. Samhället består alltså av ett brett spektra av fält som mer eller mindre samspelar med varandra. Utbildningsinstitutionens fält skiljer²⁴ sig från andra sociala rum genom definitionen av sitt värde och dess disposition. Fältets

---

²⁰ Bourdieu P, *Praktiskt förnuft*, 1999 s19 f.

²¹ Ibid:44

²² Bourdieu P, *Kultursociologiska texter*, 1986:294

²³ Bourdieu P, 1986:265

²⁴ Bourdieu P, 1999:23

inneboende habitus skiljer sig från varandra genom sina positioner och förmågan att förkroppsliga de spelregler som krävs för att förvärva kapital. Förmågan att införliva spelregler utgörs av att subjektet internaliserat fältets strukturer till den utsträckningen att det blir en livsstil. Subjektets habitus är då i samstämmighet med fältets strukturer och kan utnyttja erfarenheterna av fältet och behärska dess inneboende disposition för att sedan kontrollera de yttre krav som strukturerna ställer.²⁵

Förmågan att behärska fältets regler ger möjligheten till ompositionering inom fältet. Varje fält består av vertikalt positionerade habitus vars positionering utgörs av distinktioner mellan dem. Distinktionen för ett habitus bekräftar eller ersätter en annan position inom fältet. Positionernas stabilitet är alltså beroende av förmågan att förvärva mer eller mindre kulturellt, ekonomiskt eller socialt kapital.²⁶ Det förutsätter dock att agenten förstår spelreglerna utan att egentligen behöva vara medveten om deras existens. Spelreglerna utgör, enligt Bourdieu, det dialektiska förhållandet mellan fältets disposition och habitus kognitiva processer.²⁷ Inom utbildningsinstitutionen till exempel skiljs studenter, doktorander och professorer åt eftersom de befunnit sig inom fältet i olika tidsperioder och intagit olika positioner. Studenten får med tiden lära sig spelreglerna; hur man ska formulera sig och vilka akademiska texter som är viktigast, doktoranden har redan lyckats synkronisera sina intressen med etablerade forskningsämnen, medan andra forskningsintresserade masterstudenter inte lyckats formulera eller uppvisa ett gemensamt intresse för och genom de krav utbildningsinstitutionen ställer.

De studenter vars intresse inte delas med fältets tillskrivna värde eller inte lyckas behärska de strategier som krävs för att upprätthålla eller lyfta sin position i fältet söker sig till nya fält; så som arbetsmarknaden för att bemästra dess spelregler. När ett habitus förflyttas inom eller mellan fälten kallas det för transversal positionering, det senare innebär att det tillskrivna värdet skiftar hos habitus. Bourdieu menar att detta kan ske över långa tidsperioder, av tillfälligheter eller genom stora kriser. Bourdieu förklarar vidare att frivillig transversal positionering är beroende av kollektiv för att hantera den potentiella krisen. Subjektets behov av det sociala kapitalet tar sig i uttryck genom möten, fester eller annat samspel som bidrar till att målet uppnås.²⁸ Agenten är alltså beroende av socialt kapital för att uttrycka inflytande på strukturerna. Enligt Bourdieu är det därför inte enbart en fråga om att externa faktorer som

---

²⁵ Bourdieu P, 1999:131 f.

²⁶ Ibid:131

²⁷ Ibid:127 ff.

²⁸ Bourdieu P, 1986:257

utövar tvång på subjektet utan även internaliseringsprocessen av det strukturella tvånget som styr agentens praktik. Subjektets kännedom om samhällets spelregler ökar agentens möjligheter att använda tillgängliga resurser som gör det möjligt att tämja spelets påfrestningar.²⁹

METOD

I följande kapitel presenteras de metodologiska stegen som användes för att närma sig en vetenskaplig och djup förståelse för intervjupersonerna upplevelser och påverkan av frånvaron av karriärvägledning. Dessutom presenteras min förförståelse som sociologistudent och de etiska överväganden som är nödvändiga under processen för insamlat material.

INTERVJU SOM METOD

Uppsatsens fokus ligger på hur sociologistudenterna upplever, hanterar och påverkas av frånvaron av karriärvägledning. Därför har jag valt att möta frågan kvalitativt och ser semi-strukturerade intervjuer som den mest strategiskt lämpade metoden. Jag anser att direkta samtal med studenterna bidrar till insikter om den vardagliga orienteringen mellan utbildnings- och arbetsmarknadsfrågor.

Semi-strukturerade intervjuer innebär en redan på förhand formulerad struktur i form av några grundfrågor baserade på de teman som är relevanta för studien. De frågor som ställs är dock medvetet formulerade för att tillåta informanten att associera fritt om ämnet ifråga.³⁰ Fördelarna med semi-strukturerade intervjuer är att forskaren och intervjupersonen kan beröra andra ämnen som till exempel personliga berättelser och på så sätt skapa en bekväm stämning mellan varandra när de uttrycker sig.³¹ Vid en samhällsvetenskaplig undersökning bidrar personliga berättelser till ett fylligare material för analysen. Genom att informanten delar med sig av sin subjektiva förståelse för ett ämne får forskaren signaler om hur informanten förstår sitt samhälle och vilka normer eller värderingar informanten internaliserat under sina utvecklingsfaser.³²

Semistrukturerade intervjuer är en relativt flexibel metod eftersom det ger upphov till ett dynamiskt förhållande mellan informanten och mig. Den kvalitativa egenskapen med det här

---

²⁹ Bourdieu P, 1999:131 ff.

³⁰ Bryman A, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2008:414 f.

³¹ Sjöberg & Wästerfors (red) *Forskningsprocessen – kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 2008:33

³² *Ibid*:146 f.

metodologiska tillvägagångssättet är att mötet med informanten inte bara ger möjlighet att få svar på de grundfrågor och teman jag upplever relevanta för min studie utan även lämnar utrymme för informanten att kasta sitt subjektiva ljus på ämnet. Dessutom är det en praktisk fördel att kunna ställa spontana följdfrågor om oväntad information skulle uppstå.

Under processen för insamlat material intervjuades tre sociologistudenter, studievägledaren från Sociologiska institutionen samt arbetsmarknadskoordinatör på Samhällsvetarkåren. Två av intervjuerna genomfördes på Sociologiska institutionen och en på Samhällsvetarkåren. Resterande två av intervjuerna genomfördes via internetbaserad kommunikationsmedia (Skype), varav en över videosamtal. Under en intervju kunde intervjupersonen och jag inte se varandra. Konsekvenserna blev att jag inte hade möjlighet att observera informantens kroppsspråk och ansiktsuttryck under samtalet. Det blev därför väldigt angeläget att vara noggrann och ställa följdfrågor under den här intervjun. I övrigt upptäcktes inga större nackdelar med internetbaserad kommunikation, tvärtom, var intervjupersonerna var väldigt bekväma med att tala öppet om sina tankegångar.

Flera av frågorna som ställdes handlade om till vilken utsträckning studenterna kunde specificera sina akademiska kunskaper i syfte att översätta dem till praktisk tillämpning och hur de hanterade arbetsrelaterade frågor med hänseende till sin utbildning. Informanterna (studievägledaren och arbetsmarknadskoordinatör) bidrog med en generaliserad bild av studenternas reaktioner på frånvaron av karriärvägledning. Arbetsmarknadskoordinatör hade genomfört en enkätundersökning, där hon ställde arbetsrelaterade frågor till samhällsvetarstudenter. En del av resultatet presenteras längre fram i uppsatsen.

URVAL

Urvalet är baserat på tre unga sociologistudenter som under arbetets gång läste kandidatkursen i Sociologi och grundar sig på deras erfarenheter av den akademiska sfären. Valet av tidsperiod har varit medvetet eftersom min hypotes har varit att slutskedet på utbildningar ger upphov till nya frågor om vidare sysselsättning. Under urvalsprocessen valde uteslöt studenter som läste beteendevetenskapliga- och kriminologprogrammet eftersom utbildningarna har ett disponerat program som inkluderar en praktisk termin. Det vore intressant att intervjua fler än tre studenter från sociologiska institutionen eftersom det hade kunnat medföra fler perspektiv. Det var dock svårt att få kontakt med fler sociologistudenter, det kan bero på att de arbetade med sina kandidatuppsatser. För att inte löpa risken att

materialet skulle bli för tunt valde jag att kompensera urvalet genom att även intervjua studievägledaren från Sociologiska institutionen och arbetsmarknadskoordinatören på Samhällsvetarkåren. Det här beslutet fattades av strategiska skäl eftersom deras yrkeserfarenheter kan bidra med en övergripande bild av studenternas reaktioner på frånvaron av karriärvägledning.

I syfte att avgränsa arbetet och få ett kvalitativt djup i problematiken har behovet av slumpmässigt urval inte varit aktuellt. Urvalsprocessen har istället varit anpassad till uppsatsens frågeställning. Som tidigare nämnt, bygger uppsatsen på tre sociologistudenter och två informanter. Uppsatsen erbjuder alltså få intervjupersoner och längre samtal i syfte att inhämta en närmre förståelse för den problematik forskaren ämnar studera.³³

Validiteten definierar huruvida studien mäter det forskaren ämnar mäta och är en viktig aspekt att resonera kring om undersökningen vore baserad på kvantitativ metod.³⁴ Den här studien är dock baserad på kvalitativ metod och syftet är inte att producera generaliserbarhet. Intentionen är istället att förstå, tolka och förklara problematiken med frånvaron av karriärvägledning. Eftersom validiteten blir svår att konstatera i en kvalitativ undersökning handlar det i slutändan om att upprätthålla ett kritiskt förhållningssätt till det insamlade materialet och strukturera intervjuerna utifrån studiens syfte.

INSAMLAT MATERIAL & TILLVÄGAGÅNGSMETOD

Arbetets insamlade material baseras på flera källor; intervjuer med studenter och studievägledare från Sociologiska Institutionen och möte med arbetsmarknadskoordinatören på Samhällsvetarkåren. Kåren genomförde en enkätundersökning som handlade om arbetsmarknadsanknytning, dess resultat har också använts för att få en helhetsbild av samhällsvetarstudenters syn på karriärvägledning. Under arbetsprocessen genomfördes research från universitets hemsida, databasen EBSCO³⁵, organisationen Svenskt näringslivs hemsida och hemsidan ekonomifakta. Även allmänna internetsiter som Google har varit till stor fördel eftersom det har gett en bild av huruvida det är svårt att hämta information om praktiskt tillämpad sociologi på arbetsmarknaden och visat allmänhetens kännedom om sociologer på arbetsmarknaden. I uppsatsen kommer även en enkätundersökning presenteras

---

³³ Ryen A, *Kvalitativ intervju – från vetenskapsteori till fältstudier*, 2004:77, 85

³⁴ Bryman A, 2008:351 f.

³⁵ <http://ehis.ebscohost.com/eds/search/basic?sid=a9a1c392-db12-4c3f-bbe3-065329d6934f%40sessionmgr15&vid=1&hid=15>

Dessutom kontaktades olika nyckelpersoner på fakulteten via mail och telefon för att få tillgång till statistik som visar vad alumner från Sociologiska institutionen arbetar med. Det var dock inte mycket material att arbeta med eftersom de som kontaktades inte kunde svara på var sådana data kunde finnas.

Under processen för insamlat material var det, av etiska skäl, viktigt att kontakta studenter på distans. Det finns ingen möjlighet att gå fram till sociologistudenter på institutionen och fråga om de vill ställa upp på intervju. Det skulle skada intervjupersonernas anonymitet och medföra risken att studenterna inte uttrycker sig fritt under intervjun. Eftersom institutionen inte får dela med sig av information om studenterna kontaktades sociologistudenterna via kurslistans registrerade mailadresser på universitetets studentportal, Live@Lund.

FÖRFÖRSTÅELSE & ETISKA ÖVERVÄGANDEN

Min förförståelse baserar sig på tre års erfarenheter av utbildningen på sociologiska institutionen som student. Mina vistelser på institutionen har medfört sporadiskt informationsutbyte om arbetsrelaterade frågor med lärare och studenter, vilket med tiden gav mig ett tydligare intryck av att det inte råder något samarbete för att skapa sociologiskt yrkesmonopol. Jag har dock inte spenderat mycket tid med kurskamrater, eftersom den största delen av studierna har gett möjligheter för självständigt arbete. Trots detta finns det en relativt förtrolig relation mellan intervjupersonerna, informanterna och forskaren. Närheten bidrar till både för- och nackdelar för arbetets genomförande. Fördelen är att intervjupersonerna och forskaren har flera gemensamma erfarenheter från institutionen och det underlättar förståelsen för intervjuobjektets referensramar under samtalet. Fördelen är samtidigt en nackdel, eftersom information kan försvinna då båda parterna "vet" sociologernas "situation". Den andra nackdelen är att informanten eller intervjupersonen kan känna sig generad för att potentiellt medge brister i förmågan att specificera sociologiska kunskaper. Intervjupersonernas anonymitet blir därför ytterst viktig och nödvändig för att studenten inte ska kunna identifieras och därmed uppleva sig blottad. Därför har all data som skulle kunna beskriva subjektets karaktär undanröjts av etiska skäl. Av respekt för anonymitetsprincipen har dessutom intervjupersonernas namn fingerats.³⁶ Valet att ha en öppen presentation av informanterna grundar sig på deras position som representanter för offentlig information ur ett institutionellt perspektiv. I samtal med dem förklarades en önskan om att ha en öppen diskussion om avsaknaden av karriärvägledning och dess potentiella konsekvenser. Under

---

³⁶ Olsson H & Sörensson S, *Forskningsprocessen – kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, 2011:79

intervjuerna undveks därför personliga frågor som skulle kunna vara känsliga för informanterna och deras roll på samhällsvetenskapliga fakulteten.

ANALYSMETOD

Det metodologiska tillvägagångssättet mot analys har baserat sig på att i första hand uppmärksamma återkommande aspekter som belyser problematiken med frånvaron av karriärvägledning för att sedan tematisera intervjuerna. I syfte att strukturera resultatet tematiseras intervjuerna utifrån Antonovskys centrala begrepp för att analysera intervjupersonernas affektiva, kognitiva och instrumentella relation till studierna.

PRESENTATION AV INTERVJUPERSONER & INFORMANTER

Eva är 24 år och har läst statsvetenskap innan och parallellt med de sociologiska studierna som startade år 2008. För närvarande läser hon kandidatkursen i Sociologi.

Magnus är 23 år och började läsa sociologi år 2010. För närvarande läser han kandidatkursen i Sociologi. Magnus förklarar att det var kriminologikursen i sociologi som fick honom att börja bli intresserad av ämnet.

Britt-Marie är 25 år och började studera sociologi år 2008. Hon har studerat flera beteende- och samhällsvetenskapliga ämnen men har valt att fokusera på sociologi som huvudämne. För närvarande läser hon kandidatkursen i sociologi.

Arbetsmarknadskoordinatorn har haft sin post på Samhällsvetarkåren i Lund sedan 1 juli 2012. Hennes arbete sträcker sig till ett år där hon tillsammans med en arbetsgrupp engagerar sig i arbetsrelaterade frågor för att stärka relationen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Studievägledaren har arbetat på Sociologiska institutionen i drygt två och ett halvt år. Hennes erfarenheter talar för att det finns ett stort intresse för karriärvägledning bland sociologistudenter. Hon försöker använda en del av sin fritid för att kunna göra research om arbetsmarknaden i syfte att kunna ge en tips till de studenter som ställer arbetsrelaterade frågor. Hon är övertygad om att sociologin har en plats på arbetsmarknaden eftersom ämnet har redskap som man kan ha nytta av ur väldigt många aspekter.

RESULTAT OCH ANALYS

I resultatet presenteras uppsatsens empiriska underlag som baserar sig på en enkätundersökning och fem intervjuer varav tre sociologistudenter samt studievägledaren och arbetsmarknadskoordinatorn på Samhällsvetarkåren. Intervjuerna med sociologistudenterna

har tematiserats utifrån tre primära faktorer som jag menar påverkar yrkesmedvetandet. Rubrikerna formuleras därför på följande sätt: *Affektiv*³⁷ *yrkesmedvetenhet*, *Kognitiv*³⁸ *yrkesmedvetande* samt *Instrumentell*³⁹ *yrkesmedvetenhet*.

AFFEKTIV YRKESMEDVETENHET

Evas intresse för sociologi grundade sig i att hon *"inspireras[...] av olika typer av människor"* och kunna arbeta med något projekt i en organisation och möjligheten att analysera olika samhällsgrupper eller policyarbeten. Hennes förväntningar på utbildningen var att få mer kunskap om hur människor agerar och att kunna kartlägga roten i olika problematiska samhällsstrukturer. Hon berättar att det hon tror krävs av en sociolog på arbetsmarknaden är att kunna analysera de flesta sociala problem som uppstår i ett samhälle utan att behöva jobba på gräsrotsnivå. Hon har inget personligt behov av att samtala med enskilda individer för att kunna komma fram till problemet utan föredrar att arbeta i en organisation. Hon trivs väldigt bra med sina sociologiska studier och rekommenderar sociologiska studier på följande sätt:

"du kan nog använda det i större delen av livet,[...] Om du vill utnyttja det till att [...] Jha att arbeta.. så tror jag säkert att du kan lättare att passa in på en arbetsplats, jag tror du kan läsa av människor eller känna av stämningen på en arbetsplats och kanske anpassa dig, eller kanske om du inte tycker om den arbetsplatsen, förändra den. [...]du kan dra nytta av den bara kring dig själv. Som sagt vilka värderingar eller vilken reproduktion av ett beteende du själv genomför."

Hon förklarade att hon från början inte tänkte på vad för jobb de sociologiska studierna skulle ge utan: *"Jag tänkte mest att det skulle skapa en förståelse för människor jag, antingen bryr mig om, eller vill göra nånting för. Så då, ja då skulle jag nog mer se det så, att, att dom kan ge mig ett tankesätt kring hur jag kan tolka det här för att driva fram nånting."*

Magnus val av sociologiska studier grundade sig i hans intresse för människor och det sociala samhället. Han förväntade sig att de sociologiska studierna skulle kräva mycket läsning och vara intressanta. Den sociologiska utbildningen har levt upp till hans förväntningar: *"det är väldigt värdefulla grejer att läsa och man får väldigt bra förståelse för samhället och individer."* Han upplever dock att valet av studier har varit ett osäkert val eftersom han tycker att arbetsmarknaden för sociologer har varit otydlig: *"jag tycker att det är en lite mer*

---

³⁷ Antonovsky A, 2005:19.

³⁸ Ibid:19

³⁹ Ibid:19

osäkrare val än kanske, jaha, ekonomi. Där man har hela vägen utsatt för sig och man vet ungefär exakt var man kommer hamna.”

Britt-Marie förklarade att hon fokuserade på sociologiska studier på grund av att hennes intresse för människor inte begränsades av det individuella perspektivet:

”valet stod mellan/ jag har alltid vetat att jag vill jobba med människor som kanske har stött på lite problem eller lite hinder helt enkelt. Och jag har alltid velat finnas där och hjälpa dom[...] det är mer intressant att fokusera sig på individen och samhället då och hur dom påverkar varandra eftersom det finns en växelverkan där”

Hon önskar att arbeta med barn och ungdomar men antar att det arbetet väntar i framtiden eftersom studierna i sociologi är breda och inte erbjuder arbetslivserfarenhet. Hon vet inte hur hon ska använda sina sociologiska kunskaper i praktiken men anser att arbetet är en del av utbildningen. Hon uttrycker även frustration för att sociologer konkurrerar ut sociologer. I frågan om hur det känns att söka jobb svarar Britt-Marie på följande sätt:

”jag vet inte hur många det är som har ett hum om vad sociologi faktiskt är[...] mycket av frustrationen[...] ligger också på att jag nu går ut till arbetsmarknaden nu vid ett tillfälle när det är lågkonjunktur och därför så blir konkurrensen ännu större. Och jag tycker mest att jag får ingen klar bild av vad det är jag egentligen söker. Jag söker alla olika sorts jobb[...] det är inget mer specifikt man söker till utan alla yrken som man jobbar med människor”

Mina frågor ringar in de ursprungliga anledningarna till intervjupersonernas val av studier. Eva, Magnus och Britt-Marie ger starka uttryck för att ämnet sociologi kan anses utgöra Antonovskys definition av meningsfullhet⁴⁰ eftersom de valt att studera och examinera med sociologi som huvudämne. Det ger tydliga signaler på att de har valt att investera en stor del av sitt liv till sociologi eftersom de även förklarar sitt affektiva engagemang genom att de i framtiden önskade att arbeta med människor utifrån ett sociologiskt perspektiv. Deltagarna betonade ofta att ämnet sociologi är intressant, värdefullt och motiverar dem till ökad förståelse för andra människor.

På olika sätt förklarade intervjupersonerna att deras önskan om en ökad förståelse för människor och samhälle alltid funnits med dem. Under intervjuerna berättade de till exempel att de alltid varit intresserade av att hjälpa andra människor, resa och upptäcka nya kulturer.

---

⁴⁰ Antonovsky A, 2005

Det sociologiska perspektivet har alltså blivit en del av deltagarnas livsstil. Utifrån Bourdieus perspektiv kan ämnet sociologi därför tolkas som en del av intervjupersonernas habitus⁴¹. De har tillskrivit sociologi ett högt värde vilket gör dem en del av utbildningsfältet. Utifrån Bourdieus förklaring om fältet och dess påverkan på habitus blir det sociologiska utbildningsfältet även en del av deltagarnas habitus eftersom de förkroppsligar det sociala rummets disposition. Intervjupersonerna förstår hur de ska tänka sociologiskt och det märks på till exempel Britt-Marie som under intervjun ofta talade utifrån sociologiska termer och hur sociologi behandlar en förståelse för den växelverkan som finns mellan samhälle och subjekt.

Fältet de befinner sig i drivs av kunskapskapital och eftersom institutionen inte erbjuder karriärvägledning kan det finnas risk för att samtliga deltagare enbart internaliserat ett akademiskt förhållningssätt till ämnet. Med den här utgångspunkten blir konsekvenserna att Evas, Magnus och Britt-Maries möjligheter att generera praktisk agens med hjälp av sociologi väldigt svår.

KOGNITIV YRKESMEDVETENHET

I frågan om Eva vet hur hon kan använda sina akademiska kunskaper på arbetsmarknaden svarade hon ”*Då tror jag säkert att dom som sociolog skulle vilja att man analyserar i var det brister i förhållningssättet.*” I syfte att undvika abstrakta termer frågade jag vilka jobb hon kunde söka till som sociolog:

”[djupt andetag].. Neh.. det tycker jag inte, inte självklart. Jag tänker[...] i princip bara... va tänker jag på då? ... Ne, jag tänker bara olika institutioner, kommuner eller projekt. Ja, ja har ingen aning om vad.. [Suckar][..]Jag känner oftast att den här utbildningen i Sociologi har gjort så att man ifrågasätter saker snarare[...]Så att jag vet faktiskt inte, jag tycker inte det, nej.. Jag upplever ingen sån direkt koppling[...]Men jag vet inte[...] vad ska man säga, namn du ska ha för att söka dom här tjänsterna.[..]jag har inte sökt informationen själv om vi säger så. [...]det kanske är ett eget ansvarstagande, men jag tycker egentligen[...]att när man kommer hit o man är helt ny[...]då kan[...]lärarna, presentera var du kan hitta informationen[.]

Under intervjun uttryckte Eva att hon var tveksam till att hon skulle använda kvantitativ metod och SPSS på arbetet. Hon ansåg att kunskaperna i kvalitativ metod var mer relevant.

---

⁴¹ Bourdieu P, 1999

När jag frågar Magnus om vad han trodde att arbetsmarknaden förväntar sig av honom som sociolog svarade han att han inte visste och gissade utifrån abstrakta termer så som ”samhällsöverblick” och en förmåga att analysera människor och beteenden. När jag bad om konkretisering var svaret:

”men det är det som är så svårt[..]-sociologi är ett så stort ämne[..]jag har aldrig sökt jobb på grund av min sociologiska bakgrund, så jag vet inte riktigt vad dom förväntar sig av mig. Det kan jag faktiskt inte säga.”

Jag undrade om han var förberedd på att sociologisk metodologi skulle vara en förväntning, svarade Magnus:” *jaa.. de.. eller... det är svårt.. det är svårt.. jaa.. det tycker jag väl att jag gör. Det är väl som, som, det är ju ett intresse hos mig att göra, å arbeta med såna här frågor. Så jag blir rätt motiverad till det.”*

Även Magnus förklarade att han hade svårt att veta vilka jobb han kunde söka till och hur det har påverkat honom:

Men, jag såg aldrig riktigt arbetsmarknaden för det. Så då kom jag på att ***är rätt sjyst att läsa då. Så att egentligen är det, det, som är problemet kanske. Som har gjort att jag inte vill bli masterstudent, att jag inte förstår arbetsmarknaden för det. Och att jag inte är så sugen på att skriva D-uppsats också [...]man har ett visst hum om vad man kan jobba inom. Men inte så[..] tydligt som man kan jobba med, som socionomer[..]Man har aldrig fått den där informationen riktigt. Man kan gå till studievägledaren som kanske säger att jag kan jobba inom polisväsendet[..]Jag vet inte hur det ska gå till men...[..]Jag har liksom inte riktigt lyckats kunna koppla exakt allt det jag har gjort.. att det här kan jag bli!”

Inte heller Britt-Marie upplevde att hon visste vilka jobb hon kunde söka till som sociolog: ”*Naej, det känner jag faktiskt att jag har inte så jätte stor koll på det[..]Mer att man har ett visst hum[..]*”. I frågan om Britt-Marie vet hur hon ska använda sina akademiska kunskaper på arbetsmarknaden svarar hon på följandesätt:

”Absolut inte[..]jag har utvecklats intellektuellt[..]Och kan förstå varför vissa beter sig som de gör i vissa situationer[..] men jag tycker inte att jag[..]riktigt förstår hur jag ska arbeta med det i mitt framtida yrke. [...]jag vet ju inte ens vad jag ska arbeta med. [...] ämnet, det är så stort[..]Det är så brett så att jag[..]inte vet vart jag ska arbeta. Så

därför kan jag inte riktigt svara egentligen heller på om jag.. kommer att ha användning av utbildningen eller inte.”

I frågan om litteraturen från studierna har bidragit med idéer om vad man kan jobba med svarar Britt-Marie: ”NAE, inte/ mer att jobba med människor[..][skrattar] litteratur tycker jag inte har talat om vad man kan arbeta med[..]utan mer hur man kan arbeta/eller för att förstå deras beteende[..]mer en förklaring helt enkelt.”

Deltagarna använde ofta breda ord så som ”organisationer”, ”institutioner”, ”polisväsendet” och abstrakta svar såsom ”analysera” för att förklara vilka tjänster de kunde förvärva. På Sociologiska institutionens hemsida används samma ordval för att beskriva sociologiska arbetsområden. Jag valde därför att be om konkreta exempel. Syftet var att undersöka huruvida de utvecklat ett yrkesmedvetande som kunde orientera dem på arbetsmarknaden. Samtliga deltagare svarade väldigt ansträngande på alla frågor som berörde sociologisk tillämpning på arbetet. De kunde bidra med ett exempel om vad de kunde arbeta med men bara en av dem gav ett svar hur de kunde arbeta utifrån sociologiska metoder.

När jag frågade intervjupersonerna hur de trodde att sociologi kunde tillämpas på de exemplifierade yrkena förklarade en av dem intervju som ett sätt att arbeta, en annan sociologistudent kämpade med frågan om hur man kunde gå till väga för att använda sociologi i arbetsprocesser medan den tredje deltagaren inte alls kunde nämna ett exempel och gav brist på arbetserfarenhet som orsak. Jag valde därför att till slut föreslå en konkret arbetsmetod för en av intervjupersonerna för att höra hur deltagaren reagera. Jag tolkade att intervjupersonen kände till det här mycket väl i normala fall men på rak arm inte kunde dra metoden ur det sociologiska sammanhanget och placera det i arbetslivet.

Intervjupersonernas ordval kan härledas till Sociologiska institutionens hemsida som förklarar vilka kvalifikationer utbildningen medför. Vidare under intervjuerna förklarar studenterna att de inte fått tips av sina lärare, eller annan personal på utbildningsinstitutionen, på vilka konkreta jobb de kan söka till. När två av intervjupersonerna frågade personalen om arbete för sociologer fick de samma svar som deltagarna gav mig. Jag vill här uppmärksamma Bourdieus teori om fältets strukturer och hur de återspeglas i positionernas habitus⁴² för att

---

⁴² Bourdieu P, 1999

skapa ett sammanhang i varför sociologistudenternas ordval dyker upp även om: *”Det är svar som man egentligen inte höll med om”*.⁴³

Utifrån Antonovskys teori signalerar intervjupersonernas svar låg begriplighet⁴⁴ i upplevelsen av att kunna översätta akademisk kvalifikation till praktisk tillämpning. Intervjupersonerna kunde inte förutsäga vad som krävdes av dem med en sociologisk examen, inte heller kunde de kartlägga lämpliga tjänster. De uttryckte förvirring⁴⁵, ångest inför framtiden⁴⁶ och nedsatt motivation⁴⁷ för att fortsätta studierna. Antonovskys definition av begriplighet visar sig vara väldigt relevant i mitt insamlade material eftersom Eva, Magnus och Britt-Marie verbaliserade negativa känslor som grundade sig i att de inte kunde dra en *”sån direkt koppling”*⁴⁸ mellan de sociologiska studierna och arbete. Antonovsky förklarar att personer med en negativ framförhållning till utmaningar visar starka tecken på bristfällig känsla av sammanhang⁴⁹. Här är det viktigt för läsaren att notera att jag inte menar att generalisera intervjupersonernas förhållningsätt till livets alla utmaningar utan enbart anmärker intervjupersonernas emotionella reaktioner på förmågan att förutsäga vad som förväntas av dem på en arbetsmarknad som saknar sociologiskt yrkesmonopol.

INSTRUMENTELL YRKESMEDVETENHET

Eva förklarade att hon inte hade deltagit i seminarier eller alumnidagar för att få träffa sociologer från arbetsmarknaden eftersom hon inte lyckades hitta information om eventen. Hon trodde att det fanns seminarier eller liknande som anordnar träffar för sociologer men att hon inte lyckats hitta det ännu. Hon önskade att lärare eller någon på institutionen kunde ge information om eventen under lektionstid. Hon var förvånad över att det inte fanns tydligare information än att slumpen fick avgöra huruvida hon kan få inspiration om arbetsmarknaden. Eva förklarar att det har påverkat henne på följande sätt:

”Det är både positivt och negativt. På ett sätt är jag väldigt glad att jag inte har ett speciellt[..]sånt extremt mål eller tjänst jag vill ha. För då tror jag att jag[..]kan anpassa mina svar när jag väl är på en intervju mer[..] Men å andra sidan så kan det

---

⁴³ Intervju med Magnus

⁴⁴ Antonovsky A, 2005

⁴⁵ Intervju med Eva

⁴⁶ Intervju med Britt-Marie

⁴⁷ Intervju med Magnus

⁴⁸ Intervju med Eva

⁴⁹ Antonovsky A, 2005

vara svårare att också komma på sina styrker och faktiskt ta sig framåt. Ibland är det nästan som man sätter lite.. lite stolpar för sig själv i vägen, tycker jag”.

När jag frågar Eva hur det känns att i framtiden söka jobb som sociolog svarar hon:

”Det känns rätt bra. Men jag tror också att det känns faktiskt tryggare för mig för att jag har läst statsvetenskap också. Det är nästan den blandningen som gör mig mer trygg, än va bara sociolog, eftersom jag[..]tycker att det är väldigt, väldigt/lite, lite förvirrande, det är så stort så jag vet lixom inte riktigt... Varför gjorde jag det själv?”

När jag frågar om Eva vet var på arbetsmarknaden sociologer tar vägen svarar hon: *”o gud [viskar]... asså jag har nästan ingen vän som är klar.. och ingen i min familj har varit akademiskt utbildad innan jag[..]/inget så klart, igen, så hamnar jag i en sån där diffus bild igen”.*

Magnus förklarade att frånvaron av karriärvägledning påverkade honom på följande sätt:

”Men, jag såg aldrig riktigt arbetsmarknaden för det[..] Så att egentligen är det, det, som är problemet kanske. Som har gjort att jag inte vill bli masterstudent, att jag inte förstår arbetsmarknaden för det. Och att jag inte är så sugen på att skriva D-uppsats också.” Det, det är ett problem ju../ man blir lite omotiverad till att plugga lixom, då också.”

Magnus ser inte sig själv bli renodlad sociolog eftersom han valt att byta ämne nästa termin och inte kommer att fortsätta studera ämnet på master- eller forskarnivå. Vidare under intervjun förklarar han:

”man fick ibland stunder som[..]man kunde jämföra sig till alla andra som hade väldigt bra, bra linje om vad man skulle bli. Så kanske man själv blev påmind om att man kanske inte har det. [...]Men det är i-ingenting som man blir deprimerad av[..]Utan det, det hände bara ibland att man fick en tankeställare lite då och då[..]shit [betonar] vad håller jag på med lixom! [...]oftast kunde man besvara frågan utan problem men när man väl har sagt det[..]så tänker man[..]Är det verkligen det jag kommer jobba med[..]Det känns ibland som att man sa påklitrade svar lixom. [...]man sa dom bara för att lugna en lite grann”.

När Britt-Marie och jag pratade om vilka arbeten sociologer kan få berättade hon:

”Ja asså.. det är ju.. svårt att säga[..] i Lund har jag inte alls fått någon förklaring[..]jag tror inte det är någon som faktiskt har en klar bild av vad[..]det är

man faktiskt kan arbeta med. [...]utbildningen är så bred så kan man hamna på olika ställen och därför så har dom inte kunnat göra nåt. Asså det har inte genomförts någon[...]riktig statistik på tidigare studenter och var dom har hamnat[...]”

Britt-Marie förklarar att frånvaron av karriärstöd har påverkat henne på följande vis:

”Det är ju, asså det är ju enormt frustrerande, eh... Dels för att jag vet inte riktigt.. vad jag ska söka till jobb[...] och man vet inte vad man är berättigad till att söka heller[...] vissa tjänster kanske man inte ens vågar söka till eftersom man vet inte om man kommer att klara av det. Man har inte fått någon förklaring till[...]om man kan söka såna yrken överhuvudtaget[...].hade det funnits tydliga riktlinjer[...]så hade det känts mer självsäkert till att söka dom här yrkena.[...]Men nu finns det ju inga såna riktlinjer och så därför känner man sig att[...]man är liksom överallt fast ingenstans. Man vet inte vart man ska ta vägen, i princip. [...]man blir lite osäker på sig själv och det skapar lite.. ångest inför framtiden.. Man vet inte .. vad som väntar en, i princip,]och om man kommer kunna klara av dom olika[...].jobben.. em, det hade varit skönt att ha någonting som sitter säkert ända bak, det här är det vi läser och det är relevant för det här yrket”.

De frågor jag ställde ovan behandlar huruvida studenterna uppfattade att de hade resurser till sitt förfogande i syfte att lägga grund för sociologiskt yrkesmedvetande. Den bristfälliga informationen om arbetsrelaterade frågor för sociologi har resulterat i att Evas och Magnus engagemang i de sociologiska studierna avtagit och Britt-Maries oro för framtiden stärkts. De förklarar att de har försökt söka information om arbeten för sitt ämne men ingen av dem upplever att de har lyckats hitta rätt information. Magnus berättade att han fick reda på vad han kunde arbeta med genom en idé och inspirerades av litteraturen från en kurs i sociologi⁵⁰ och därefter vände sig till studievägledaren för att hitta praktiskt orienterade kurser. Britt-Marie såg ingen anledning till att vända sig till studievägledaren eftersom hon förstod det som vägledning för *studierna*. Eva hade inte heller varit hos studievägledaren utan planerade ett möte efter hennes kandidatuppsats.

Intervjupersonernas reaktioner på de bristfälliga resurserna har följande konsekvenser; den bristfälliga hanterbarheten har påverkat meningsfullheten och begripligheten och därigenom blir känslan av sammanhang nedsatt. Antonovskys förklaring om grundkomponenternas

---

⁵⁰ Kursen finns inte längre på institutionen.

intima relation till varandra⁵¹ stämmer väl överrens med mitt insamlade material eftersom deltagarna beskriver att de inte upplever att det finns tillgängliga resurser för att specificera *hur* de kan använda sina akademiska studier i praktiken och vad de kan arbeta med.

Med utgångspunkter från Bourdieus teori som förklarar att subjektet i det sociala rummet internaliserar dess disposition⁵² och med intervjupersonernas berättelser tolkar jag att det inte heller råder en klar yrkesmedvetenhet på utbildningsinstitutionen. För intervjupersonerna är de sociologiska kunskaperna attraktiva och värdefulla och deras avsikter med sociologi skiljer sig delvis ifrån varandra. Sociologistudenterna kan dock inte undgå samhällets disposition och spelregler som följer efter utbildningen: att möta arbetsmarknaden för att bidra till samhällsförändring, -utveckling eller -välstånd.⁵³ Det finns dock utrymme för den enskilde agenten att med sin kreativitet välja hur samhällskraven ska uppfyllas och de personliga målen realiseras. Men för att sociologistudenterna ska lyckas påverka sin position krävs enligt Bourdieu en grundläggande förmåga att förkroppsliga spelets regler. Bourdieu förklarar vidare att transversal förflyttning inte sker ur ett socialt tomrum. Förändringar undgår inte det politiska fältets strukturer eller samhällets disposition, de påverkas eller hanteras med hjälp av kulturellt, socialt och ekonomiskt kapital.⁵⁴ Intervjupersonerna har dock inte funnit sociala sammanhang som ger dem ökad kännedom om arbetsmarknadens spelregler och möjligheten till en transversal förflyttning. Jag tolkar att det här är en av anledningarna till varför det inte råder sociologiskt yrkesmonopol.

INFORMANTERNA

Studievägledaren har erfarenhet av att arbeta som karriärvägledare i en annan högskola och anser att man inte kan separera karriärvägledning och studievägledning, dels eftersom tanken är att studenterna ska arbeta efter sina studier och dels för att det är väldigt få som gör akademisk karriär. Hon informerar att det är en stor efterfrågan om karriärvägledning bland sociologistudenter och att de sällan vet vad de kan arbeta med. Hon bekräftar att samhällvetenskapliga fakulteten är ensamma om att inte bedriva karriärvägledning. Därför har studievägledaren i mån av tid försökt att hålla sig uppdaterad om arbetsrelaterade frågor genom att åka på konferenser som behandlar arbetsmarknad och upprätthålla en kontakt med

---

⁵¹ Anotonovsky A, 2005

⁵² Bourdieu P, 1999

⁵³ <http://www.regeringen.se/sb/d/1895>

⁵⁴ Bourdieu P, 1999:23

dem som jobbar med karriärnätverkande på Lunds universitet. I frågan om hennes arbetsuppgifter lämnar utrymme för research som rör karriärnätverkande förklarar hon:

”Nej, asså egentligen inte./..det ingår egentligen inte i mitt uppdrag så, men jag tycker själv att jag vill ha den kompetensen för att kunna också studievägleda på ett rätt sätt. Man kan inte separera det ena från det andra eftersom det hänger ihop.”⁵⁵

Arbetsmarknadskoordinatorn förklarar att under Social Science Day att ingen av de inbjudna gästerna var utexaminerade sociologer, däremot hade en av föreläsarna som huvudsakligen var kulturgeograf möjligtvis studerat en kurs i Sociologi. Resterande gäster bestod till mesta dels av socionomer och statsvetare. I mötet framkommer även att det är få studenter som vänder sig till Samhällsvetarkåren för att prata om arbetsrelaterade frågor i sin utbildning. Arbetsmarknadskoordinatorn förklarade att de studenter som vänder sig till kåren är: *”drivna men väldigt förvirrade och oroliga över hur de ska gå tillväga efter examen”*. Hon menar att slutet på utbildningen är den svåraste tiden för studenterna eftersom det är då studenterna inser att det är dags att möta arbetsmarknaden. Hon tror att vidare att frågan om karriärvägledning har kolliderat med frågan om lärarstödda timmar och att konflikten ligger i begränsad ekonomi.

Arbetsmarknadskoordinatorn har i början av året konstruerat en enkätundersökning för att kartlägga hur studenter som läser samhällsvetenskap önskar att få information om arbetsrelaterade frågor. Stickprovet för undersökningen bestod av 977 respondenter som studerar samhällsvetenskap på Lunds universitet och Campus i Helsingborg.

Resultatet visade att 76 % av de som svarade på enkäten var studerande på kandidatnivå. Majoriteten av alla respondenter studerade i ett program (89 %) resterande läste fristående kurser. Endast 8 % av alla tillfrågade bestod av sociologer och medan den största andelen (22 %) utgjordes av socionomer. Det visade sig att 30 % av studenterna inte hade haft en gästföreläsare från arbetsmarknaden under tiden de studerade på universitetet och 13 % visste inte huruvida ett sådant besök hade ägt rum. Totalt ska 36 % av respondenterna genomföra obligatorisk praktik i deras utbildning och 17 % planerade att göra likadant, 9 % hade möjligheten till praktik men har ännu inte kunnat hitta praktikplats medan 7 % hade möjligheten men valde bort den. 6 % av respondenterna visste inte om de skulle göra praktik medan 25 % inte kommer att göra praktik inom sin utbildning eftersom de inte har den

---

⁵⁵ Intervju med studievägledare

möjligheten. Av de 256 respondenter som inte hade praktik önskade att de fick möjlighet till praktik, 18 studenter svarade att de inte visste om de ville ha den här möjligheten medan 16 inte önskade praktik.⁵⁶

I frågan relaterad till karriär och arbetsmarknad var studenternas topp tre mest populära önskemål att Lunds universitet skulle erbjuda; 1) stöd till praktikplats (52 %), 2) föreläsningar från potentiella arbetsgivare (50 %) och 3) tid för karriärstöd (49 %). 40 % de tillfrågade önskade att universitetet gav hjälp med att hitta en väg till arbetsmarknaden medan 34 % prioriterade hjälp med att definiera och marknadsföra deras kunskaper.

Under intervju med Eva, Magnus och Britt-Marie visade det sig att information om arbetsrelaterade frågor inhämtades huvudsakligen från internet. Även enkätundersökningen visar att majoriteten av studenterna (67 %) fick information om karriär via internet, 40 % av lärare och 22 % av studievägledare. Av 977 respondenter valde 564 studenter att svara på frågan om var de önskar att få karriär- och arbetsmarknads information. Majoriteten av de som svarade på frågan önskar att universitetet kunde erbjuda dem informationen (28 %) medan 25 % av dem önskade att specifik information och att expertbaserad rådgivning ingick i deras utbildning. I frågan om vad studenterna önskar av en karriärvägledare var de vanligaste svaren; 1) någon med kunskap om arbetsmarknaden inom mitt ämne (81 %), 2) någon som vet var och hur jag landar på ett jobb inom mitt ämne (63 %) och 3) någon som kan hjälpa mig att specificera mina kompetenser (55 %).⁵⁷ Eva, Magnus och Britt-Marie gav tydliga signaler på att de, precis som respondenterna från enkätundersökningen, hade samma behov.

De tre mest eftersträvarsvärda arbetsplatserna för samhällsvetarna var att arbeta inom privata sektorn (50,7%), den offentliga sektorn (48,8 %) och på NGOs (28,8%). De var 19,1% som ville jobba inom den akademiska verksamheten. 56 % var intresserade av den internationella arbetsmarknaden och 25 % svarade dem svarade att de kanske var intresserade.⁵⁸

Enkätundersökningen nyanserar problematiken med frånvaron av karriärvägledning för samhällsvetare. Dessutom bekräftar undersökningen att intervjupersonerna inte är ensamma om upplevelsen att information om arbetsrelaterade frågor för samhällsvetarstudenter är svår tillgänglig. Eftersom den här uppsatsen fokuserar på sociologstudenter undrade jag om

---

⁵⁶ <http://samvetet.org/wp-content/uploads/2013/06/Results-of-the-labour-market-survey-2013-06-03.pdf>

⁵⁷ <http://samvetet.org/wp-content/uploads/2013/06/Results-of-the-labour-market-survey-2013-06-03.pdf>

⁵⁸ <http://samvetet.org/wp-content/uploads/2013/06/Results-of-the-labour-market-survey-2013-06-03.pdf>

arbetsmarknadskoordinatorm kunde erbjuda data som enbart behandlade sociologistudenternas svar. Det var tyvärr inte möjligt dels på grund av att antalet sociologistudenter som svarade på enkäten utgjorde en alltför marginaliserad del av stickprovet och dels av etiska skäl.

DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Syftet med den här studien har varit att belysa vilka konsekvenser frånvaron av karriärvägledning har på sociologistudenter. Jag har använt mig av kvalitativ metod för att få en djup förståelse av hur sociologistudenterna resonerar i ämnet. Slutsatsen utgår ifrån valet av teoretiska referensramar; Antonovskys teori om faktorerna begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet som påverkar känslan av sammanhang⁵⁹ och Pierre Bourdieus nyckelbegrepp fältet, spelreglerna och habitus⁶⁰.

De teman jag fann återkommande under intervjuernas gång var att sociologistudenterna hade en bristfällig förmåga att specificera sina akademiska kunskaper och översätta dem till praktik. Studenterna förklarar att frånvaron av karriärvägledning påverkar deras motivation och yrkesmedvetande negativt eftersom det inte finns en integrationsmekanism som gjorde arbetsfältets spelregler begripliga. Övergångsfasen mellan de akademiska studierna och arbetsmarknaden är förvirrande och ångestfylld eftersom intervjupersonerna inte ser "någon direkt koppling" mellan fälten.

Sociologistudenterna har tillskrivit de sociologiska kunskaperna ett högt värde eftersom studierna har en affektiv inverkan på dem. De förklarade att ämnet är en del av deras livsstil genom att de "alltid" intresserat sig för människor och samhället, utvecklas som människor och eftersom de hoppas kunna hjälpa människor de bryr sig om med hjälp av sociologiska insikter. Ämnet sociologi utgör en meningsfull verkan på intervjupersonerna och är en del av deras drivkraft som personer. Det sociologiska "tänket"; förståelsen och det dynamisk förhållningsättet, har blivit en del av deras karaktär, ett sätt att förstå människor och ett sätt att leva. Den teoretiska kopplingen till Bourdieus nyckelbegrepp habitus blir därför glasklar i mitt insamlade material.

Intervjuerna med sociologistudenterna, studievägledaren och arbetsmarknadskoordinatorm talar för ett starkt behov av instrumentella resurser i syfte att stärka begripligheten och upprätthålla intresset för sociologiska kunskaper. Intervjupersonerna uttrycker negativa

---

⁵⁹ Antonovsky A, 2005

⁶⁰ Bourdieu P, 1999

känslor som frustration, förvirring, nedsatt motivation och ökad ångest eftersom de inte vet om de kan behärska sociologisk tillämpning. Två av intervjupersonerna försöker hantera problemet genom personlig research på internet och studera andra ämnen i hopp om instrumentell yrkesmedvetenhet. Eva kunde inte alls konkretisera vilka jobb en sociolog kan få men kände sig lättad av att hon även studerade statsvetenskap. Magnus som inte kunde se en arbetsmarknad för sociologer valde att inte fullfölja ursprungsmålet som var att studera sociologi till masternivå eller bli forskare. Istället valde han att efter kandidatkursen läsa ett nytt ämne som skulle kunna leda till ett framtida jobb. Därmed har även deras affektiva relation till ämnet sociologi påverkats av begränsad hanterbarhet.

Information om arbetsrelaterade frågor för sociologsstudenter är, förnärvarande, bristfällig på utbildningsinstitutionen och det återspeglas hos de personer som intervjuades. De har en låg instrumentell yrkesmedvetenhet eftersom det inte finns tillgängliga resurser att förvärva i syfte att realisera det affektiva yrkesmedvetandet. Antonovskys förklaring om komponenternas intima relation till varandra kan implementeras till mitt insamlade material och visar att sociologistudenternas kognitiva yrkesmedvetenhet påverkas negativt eftersom intervjupersonerna inte kan förutsäga; 1) hur sociologi tillämpas i praktiken, 2) vilka konkreta arbeten de kan söka till och 3) vad som förväntas av dem på arbetsmarknaden med förvärvad fil. Kandidat i sociologi.

Antonovsky förklarar att förändringar kräver en stark känsla av sammanhang för att eventuella hinder ska upplevas förnuftmässigt gripbara och överkomliga.⁶¹ Enligt Bourdieu kan subjektet genomgå en transversal positionering, subjektet kan inta ett nytt fält genom att förflytta sig från det tidigare. En transversal förflyttning sker dock inte ur ett socialt tomrum utan förverkligas med hjälp av socialt kapital.⁶² Gemensamt för intervjupersonerna var att de uttryckte en önskan att genomföra en sådan förflyttning från det akademiska fältet till arbetsmarknaden. De önskar dock en ökad begriplighet och hanterbarhet under övergångsfasen.

Jag utgår ifrån att förmågan att specificera och marknadsföra sina kunskaper är en del av arbetsmarknadsfältets spelregler. De sociologistudenter som har intervjuats (samt de 333 respondenter som deltog i Samhällsvetarkårens enkätundersökning) har uttryckt ett behov av vägledning för att behärska arbetsmarknadens spelregler. Frånvaron av karriärvägledning och

---

⁶¹ Antonovsky A, 2005:44 ff.

⁶² Bourdieu P, 1986:257 ff.

det bristfälliga informations- samt kontaktnätet är problematiskt för sociologistudenterna eftersom de spenderar lång tid och mycket engagemang för att i slutskedet på studierna inse att marknaden för dem inte är definierad. I syfte att hantera arbetsmarknadens spelregler behöver anställda på Sociologiska institutionen och sociologistudenter arbeta kollektivt och formulera sociologisk tillämpning på grund av följande anledningar; 1) åtskiljas från andra samhälls- och beteendevetare genom att specificera sociologiska kunskaper och 2) lägga grund för framtida yrkesmonopol/medvetande genom att marknadsföra sociologiska kunskaper. Sociologistudenternas sociala kapital kan utökas med hjälp av alumni-dagar, mässor och dylikt. Ett socialt rum disponerat efter sociologer från olika fält och positioner ger möjligheter att utbyta praktiska tips, anpassade till sociologiska kunskaper, i syfte att behärska arbetsmarknadens spelregel. Utbytet av information mellan studenter och sociologer på arbetsmarknaden kan begripliggöra relationen mellan teoretisk analys och praktisk tillämpning. En fusion av Bourdieu och Antonovskys teorier skulle förklara att ett kollektivt engagemang bland sociologer kan utgöra en känsla av sammanhang som stärker hanterbarheten och begripligheten under övergångsfasen och bidrar till att sociologistudenterna upprätthåller en stark meningsfullhet till sociologisk lära.

FRAMTIDA FORSKNING

Min studie belyser problematikens nyanser som uppstår vid frånvaron av karriärstöd. Problematiken verkar uppstå på grund av att ämnet sociologi är väldigt abstrakt och för att utbildningsinstitutionen enbart kanaliserar sitt fokus på akademisk kvalifikation. Det vore således intressant att vidare studera anledningarna till varför samhällsvetarfakulteten har varit ensamma om frånvaron av karriärstöd.

REFERENSER

Internetbaserade referenser:

<http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/CV-och-ansokan/Tips-och-rad/CV-meritforteckning.html>

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2010/Oktober/Hogre-utbildning-en-bra-investering/>
<http://campus.se/Karriartips/CV-och-Personligt-brev>

<http://www.lu.se/studera/livet-som-student/service-och-stod/studieverkstaden>

<http://www.lu.se/studera/livet-som-student/service-och-stod/karriar>

<http://ehis.ebscohost.com/eds/search/basic?sid=a9a1c392-db12-4c3f-bbe3-065329d6934f%40sessionmgr15&vid=1&hid=15>

<http://samvetet.org/wp-content/uploads/2013/06/Results-of-the-labour-market-survey-2013-06-03.pdf>

Antonovsky A (2005). *Hälsans mysterium*. (Övers. Elfstadius M). Stockholm: Förlaget Natur & Kultur.

Bourdieu, P (1986). *Kultursociologiska texter*. Stockholm: Salamander.

Bourdieu, P (1999). *Praktiskt förnuft – Bidrag till handlingsteori*. (Övers. Gimdal, G & Jordebrandt, S) Göteborg: Daidalos.

Brenke, K (2012). Unemployment in Europe: Young People Affected Much Harder Than Adults. Berlin: DIW Economic Bulletin.

Bryman A (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2:a uppl.). Malmö: Liber.

Jasharaj V & Hedroy M (2003). Var hamnade sociologerna - specialister eller generalister på arbetsmarknaden? Lund: Uppsats Soc 464, 61-80 p, ht 2003.

Olsson H. & Sörensson S (2011). *Forskningsprocessen – kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. (3:e uppl.) Stockholm: Liber.

Ryen A. (2004). *Kvalitativ intervju – från vetenskapsteori till fältstudier*. Malmö: Liber.

Sjöberg K. & Wästerfors D (red.) (2008). *Uppdragforskning: Konsten att genomföra kvalitativa intervjuer*. Malmö: Liber.

Bilaga 1. Intervjuguide - Sociologistudenterna

Syftet och målet med valet av studier

- Hur kommer det sig att du började läsa Sociologi?
- Vilka förväntningar hade du på utbildningen?
- Varför vill du bli Sociolog?
- Vad vill du jobba med när du är färdigutbildad?

(Vilka sociologiska kunskaper kan du använda som ___? Har du funderat på att bli utredare, opinionsmätare, trend- och omvärldsanalytiker, journalist, konsult, researcher?)

Yrkesmedvetenhet

- Upplever du att du vet vilka jobb du kan söka till som Sociolog?

(Svar ja: vilka? inom den privata sektorn? Svar nej: vad beror det på?)

- På vilka sätt har de sociologiska studierna klargjort vad du kan arbeta med när du är färdigutbildad?
- Hur kan du använda dina akademiska kunskaper på arbetsmarknaden?
- Vilka konkreta färdigheter förväntas du erhålla på arbetsmarknaden som Sociolog?

Karriärstöd

- Upplever du att den Sociologiska institutionen har gett dig konkret vägledning om vad du kan jobba med som Sociolog?

(Svar ja: på vilket sätt? Svar nej: hur påverkar det dig? vad tänker du om det? vad önskar du att de erbjuder?)

- Lunds universitet erbjuder karriärstöd och seminarier, har du deltagit där?

(Svar ja: om ja; hur upplevde du ___? var det givande? Har du träffat en sociolog som har ett jobb som inte arbetat som undervisare? Svar nej: hur kommer det sig?)

- Hur känns det att i framtiden söka jobb som Sociolog?

Bilaga 2. Intervjuguide – Studievägledare

Hur länge har du arbetat som studievägledare?

Upplever du att du har tid och resurser för karriärvägledning?

Upplever du att någon på Sociologiska institutionen ger konkret vägledning om arbetsmöjligheter?

Upplever du att sociologistudenter vet vad de kan arbeta med?

Hur tror du att framtiden ser ut för sociologistudenter?

Bilaga 3 Intervjuguide – Arbetsmarknadskoordinator

Hur ser arbetet för karriärvägledning ut idag?

Hur kommer det sig att ni har börjat med arbetsmarknadsrelaterade projekt?

Vem kan verkställa projektets mål?

Hur reagerar studenterna på frånvaron av karriärvägledning?

Har någon du arbetar med sociologisk bakgrund?

Bjöd ni in sociologer (från arbetsmarknaden) till alumni-eventet ”Social Science Day”?

Har ni anordnat fler alumnidagar?